

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Celoletna na-
ročnin
meske se ra-
čunajo po D1-25Inserati
se računajo:
pol str. 560 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
mailh oglasih
beseda 50 p.

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Stara avtonomija — nova avtonomija.

Nekdanje avstrijsko cesarstvo je bilo razdeljeno na dežele. V starih časih je nad temi deželami vladal cesar sam, kakor je hotel, v poznejšem času pa je moral deliti svojo moč s centralnim parlamentom na Dunaju, tako da je bil za vsak korak cesarjev odgovoren odgovorni minister. Centralna vlada na Dunaju pa je imela v raznih deželah svoje zastopnike (deželne predsednike in cesarske namestnike), ki so v vsaki deželi izvrševali to, kar je želela in hotela centralna cesarska vlada na Dunaju.

Z drugimi besedami se to pravi, da smo imeli prej pod Avstrijo centralistično vlado na Dunaju.

S centralistično vlado na Dunaju pa niso bili vsi v Avstriji živeči narodi zadovoljni. Zadovoljni so bili pač Nemci, ker oni so imeli od centralistične dunajske vlade največ politične in zlasti gospodarske koristi. Niso bili pa zadovoljni Čehi in tudi Poljaki v Galiciji ne. Ti so zahtevali neke vrste samostojnost za svoje dežele. Več ali manj pa so bili zadovoljni s centralizmom na Dunaju Slovenci, ker so zahtevali le neko „narodno avtonomijo“ oziroma slovenske šole in slovensko uradovanje, drugače pa so se globoko priklanjali „presvitlimu“ cesarju in so ponižno pobirali drobtine, ki jih jim je cesarski Dunaj milostno in „gnadljivo“ metal pod klop. To je že moralo tako biti, ker so bili Slovenci tako vzgojeni, da niso poznali drugega kakor pasjo ponižnost.

Bolj kot Slovencev se je dunajska vlada bala Čehov in Poljakov. Zato je dunajska vlada privolila polagoma v to, naj imajo tudi posamezne dežele nekaj samostojnosti. Tako je prišlo do tega, da so pričeli delovati deželni zbori, ki so imeli pravico pobirati poleg državnega davka še posebne deželne davke in s tem davkom graditi ceste, bolnišnice, mostove, dajati razne podpore itd., toda vse to le pod vrhovnim nadzorstvom in kontrolo centralne

vlade na Dunaju! Če dunajska vlada ni potrdila, kar je sklenil deželni zbor, sklepi deželnega zbora niso veljali nič!

Razmerje med centralno vlado dunajske vlade in med deželami je bilo torej takšno, kakoršno je med očetom in doraslim sinom. Oče da sinu vsako nedeljo nekaj kron, da fant lahko ž njimi napravi kar hoče. Če pa fant ni priden in ne stori dobro, mu oče nič več ne da denarja. Pravi gospodar v tem slučaju je vedno še oče in ne sin. Tako je bilo prej tudi v politiki: pravi gospodar je bil vedno le cesarski centralistični Dunaj, dežele pa so živele samo od milosti Dunaja.

To razmerje so imenovali prej „deželno avtonomijo“. Zakaj so temu razmerju dali tako ime? Ker vsak človek ve, da pomeni beseda „avtonomija“ samovlado brez kontrole, si ne moremo misliti drugega, kot da so hoteli dunajski lisjaki ljudem s to besedo nasipati peska v oči, da ne bi zahtevali prave in resnične avtonomije!

Kljub tej slepariji so pa ljudje živeli pod Avstrijo prilično srečno in zadovoljno. Avstrijska državna uprava je bila namreč prvovrstna in ravno vsled dobre centralne uprave, ki ni žrla le sama, ampak je dala živeti tudi deželam, se je centralni državni upravi na Dunaju norečilo ljudi vzdržati v zadovoljstvu z obstoječimi razmerami.

Danes pa čutimo centralizem vse drugače. Sedanja centralna vlada v Belgradu sploh ne vé, kaj pomeni beseda „državna uprava“, ker pozna samo Belgrad. Ali so ljudje v Južni Srbiji in v Črni gori zadovoljni ali ne, to centralne vlade ne briga (nekdanj na Dunaju jo je). Kako žive Hrvatje ali pa celo tisti Slovenci tam nekje daleč na severu, to centralni vladi ni nič mar — ona se briga le za svoj Belgrad in za nič drugega. Magari če pogine vse, samo da živi Belgrad!

To je velikanska razlika med nekdanj in sedaj! Ta razlika pa je tudi vzrok, da se je začel med Hrvati in Slovenci vedno bolj širiti nauk o pravi in resnični avtonomiji.

Vidovdanska ustava res določa, da naj bo cela država razdeljena na okrožja („dežele“) in v teh okrožjih naj o raznih domačih zadevah odloča in sklepa okrožna skupščina („deželni zbor“). Sklepi teh skupščin pa veljajo le, če jih potrdi veliki župan, ki je uradnik centralnega ministra! Vsak, kdor ima količkaj pameti, mora razumeti, da taka „samouprava“ ni nikaka „avtonomija“, ampak je navadna sleparija z besedo „avtonomija“. Ljudje zapomnite si: **Kjer je nadzorstvo in kontrola, tam ni samovlade in avtonomije!**

Mi pa hočemo pravo samovlado v vseh zadevah ali vsaj v onih, ki bodo pridržane nam, če že mo-

ramo nekaj pravic odstopiti na korist skupnosti. Samovlado brez tujega nadzorstva in brez tuje kontrole! To pa moremo doseči le, če bo naša država urejena na podlagi federalizma, to je, če bo zvezna država in republika.

Skrajni čas je, da se Slovenci korenito otresemo one nesrečne politike drobtin in „gnade“ od zgoraj, v kateri so nas politično vzgajali razni slovenski politični „voditelji“ zadnjih 60 let. To ne gre več in ne sme več biti! Mi hočemo postati na svoji zemlji gospodje, ki nikogar ne bomo prosili milosti, ampak si bomo delali in ustvarjali svojo pravico sami. Mi hočemo živeti kot samostojen narod med drugimi kot enakopravna narodna celota. Zato smo in ostanemo federalisti in republikanci, ki bodo svoj denar in svoje davke sami pobirali po svoji volji v svoji deželi.

Vidovdanska ustava, revizija in advokati.

Napisal dr. R.

V Sloveniji se pripoveduje šala, „da ima urar za reklamo nad prodajalno obešeno uro, ključavničar ključ, optik očala, čevljar čevlji itd. Kaj bi moral nad pisarno obesiti advokat?“

Odgovor se glasi: „Enega odrtega kmeta!“

Nočem na tem mestu objašnjavati različnih mahinacij, pri katerih so bili udeleženi priznani advokati tu in „preko“. Nočem se spuščati v presojo delovanja advokatske zbornice, ki je svojčas imela še smisel za discipliniranje zastopstva takozvanih „umazanih zadev“, tudi puščam v miru nacionalno delo raznih mariborskih odvetnikov. Posvetiti hočem le malo v temo, zakaj so bili v prvem zastopstvu neljubljenih zastopnikov „naroda“ Srbov, Hrvatov in Slovencev razven par profesorjev in zdravnikov zastopani povečini med vsemi 3 narodi največ advokati. To je njih polje!

Vsak advokat se še kot koncipient uči, da mora dobiti čim večjo klijentelo. V začetku posameznike, potem politično stranko, potem če mogoče deželo in državo. Vse je „klijentela“, ki mora „platiti“. V to družbo spadajo tudi zdravniki, pro-

esorji, inženjerji, učitelji in celo duhovniki, ako ž njimi soglašajo.

Ni čuda, da je bila prva naloga take narodne skupščine, da je predložila tem 3 narodom ustavo, v kateri je v prvi vrsti gledala na sé.

V ta namen ji je vse dobro služilo: Zoboždravnik postani minister za pošto in brzojav, železniški minister postani profesor na ženskem liceju pozneje pa duhovnik.

Finančni minister otročaj, ki je imel ime profesorja, ali o finančni vedi je vedel le toliko, da je nasedel židu Blausteinu (v Jugoslaviji imenovanemu Plavšiču). Pravosodni minister je lahko postal kramar — njegov pomočnik je bil pa vratar v hotelu. — V socialni politiki so dobili zaslonbo in vplivna mesta študentje s 40 semestri, a brez izpitov itd.

To je bilo vse preračunljeno delo advokatov, ki so se brez „narodnega večja“ tu in „preko“ hitro sporazumeli.

Iz „flottenvereinovcev“ so postali radikalci, iz „političnopreganjanih“ (ki so sedeli na varnem in ne v strelskih jarkih) so postali demokrati, iz avstrijakantov in drugih patrijotov so postali klerikalci, iz prijateljev

LISTEK.

40

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Senoa.

Drugi dan je mirno napočil in mirno minil; čudno je bilo samo, da so velika grajska vrata ostala zaprta in da se je videlo, kako hodi gospa Uršula po obzidju. Že se je začelo mračiti in mesec je stal nad Savo. Tedaj so se spustila cela mravljišča po belih poteh — toda bili so ljudje, ki so hiteli na Susjed. Truma za trumo — vse sami kmetje, oboroženi in brez orožja, na konjih in peš, so naglo in tiho brzeli po cestah. S štirimi konjeniki je prihitel tudi gospod Stjepko, ki pa je ravno tako naglo zopet odšel. Sredi dvorišča je gorel velik ogenj; nad njim so na verigah viseli kotli, dalje v stran so stali meseca se je svetlikala v dolgih železnih topovih, ki so bili razvrščeni po obzidju, na sivih streljah stolpov, na ponosni zastavi, ki je v nočnem zvoku plapolala nad gradom in na pisani množici več sto kmetov, ki so po dvorišču stali, sedeli in ležali. Sama gospa Uršula hodi med njimi in jim deli jed in pijačo. Hlapci nosijo iz gradu cele zveznje pušk, helebrad in kopij, ki jih Puhakovič in Sabov delita med kmete. Gušič teka sem ter tje: zdaj šteje pred hlevom

osedlane konje, zdaj zopet razdeljuje oborožene kmete po četah. Toda v kljub vsemu vrvežu je vse precej tiho; čuje se samo kakor šum daljnega morja. Proti jutru so se odprla vrata in po bregu se je spuščala četa za četo. Prvo, ki je šela sto konjenikov, petdeset strelcev in dve sto kopljanikov peš, je na nkonju vodil gospod Ambrož. Četa se je skrila v gorski klanec. Malo za njim je povedel gospod Kerčev in petdeset oborožencev nizdol po zapadni strani brega; poskrili so se po grmovju. Vsi so zatakneli v zemljo železne vile in na njih naslonili težke dvocevke, obrnjene proti cesti na severu. Okoli poveljnika se je sukal mož, ki je pregledal vsako puško, Ilija Gregorič. Solnce je vzšlo. Pri oknu je nemirno oprezovala gospa Uršula. Naenkrat je zaploskala in zaklicala zetu Konjskemu:

„Hvala Bogu, tudi oni gredo!“

Res se pomika od samoborske strani proti Savi močna oborožena četa. Pred njo jahata Tomo Milič in debeli župnik od Sv. Nedelje. Ob boku mu visi sablja, za pasom mu tičita dva samokresa, v roki drži palico in na nji moder robec. Četa se prepelje preko vode z brodom na drugo stran, kjer jo čaka gospod Konjski. Tudi ta četa se je brzo skrila v klanec. Potem je potihnilo vse in dan je mirno minil; samo popoldne je v diru in ves poten prijezdil gizda-

lin Andrej Horvat in krenil naravnost k gospé Uršuli.

Prišel je večer. Okiška gora in kranjski vrhovi so potemneli, nad gorskimi grebeni je žarela večerna zarja, ki se je izgubljala v žolto luč, prelivajočo se v nebesno modrino. Preko vrbja po dolini se je raztegnila tanka megla, skozi katero se je včasih zablesnila savska struga in pokrajina, ki se dalje na Posavju gubila v sivem, nerazločnem polumraku. Mirno je plapolala zastava Heningovih nad Susjedom, na stolpih in obzidju pa se je zdaj pa zdaj proti bledemu večernemu nebu pokazala postava stražarja. Gospa Uršula je stala pri oknu svoje sobe in z dlanmi podpirala svoje blede lice. Niti žilica se ji ni genila na obrazu. Bila je kakor mrtva, toda njene blede oči so žarele kakor žerjavica in nepremično bulile v zvonik vasi Stenjeveca, ki se je kakor črn steber dvigal iz sivega polumraka. Glej! V stolpu je zažarela luč. V tem trenutku je gospa planila po koncu kakor zver, ki jo zadene kroglja. Lice ji je zardelo in zaklicala je, da je daleč odmevalo:

„Kvišku! Tukaj so!“

Na gradu je počil ton da je odmevalo po vseh bregovih. Dva trenutka kesneje je bil gospod Konjski s petdesetimi konjeniki že spodaj v vasi. Mesec je razsvetlil polovico neba. Od Zagreba sem se je čul nerazločen šum. To je

grofa Tisze „srbijanci“, iz zagrizenih Arnavtov - muslimanov, državnotvorni“ džemjetovci itd.

Pač pa so se ti dični zastopniki vseh 3 narodov hitro našli na skupni točki: „Uradništvo nima pasivne volilne pravice“.

Vsak advokat je lahko železniški minister, toda bivši ravnatelj juž. železnice Bračič n. pr. to ne more postati.

Vsak advokat lahko postane poštni in brzojavni minister. Direktor Debeljak to ne more postati. Vsak advokat lahko postane finančni minister, delegat Šavnik to ne more postati. Vsak advokat lahko postane veliki župan (dr. Brejc, dr. Žerjav.) Lahko postane tudi minister notranjih zadev. Veščak v tej stroki (dr. Steska, ki je uradnik) pa ne!

In tako bi lahko našteval zaporedno panoge, katere si je ta dični stan za sé pridržal potom vidovdanske ustave.

Obenem pa ni treba družega, kot tu ali „preko“ vprašati, kako ta dični stan, ti prvoboritelji, državno-

tvorci, nositelji edinstva itd. odirajo na meh vsakega, kdor jim pade v roko. V tem oziru so interkonfesionalni, internacionalni ter intersocialni.

„Zuerst das Geschäft“, to je parola, ob jednem pa hodijo po shodih in govore o „mitem slovenskem narodu in o dragi naši državi“, govore o slobodi, katero oni sami uživajo in o revnih uradnikih, ktere so sami unropastili.

Kdaj bo konec tej prevari? Kdaj bo narod prišel do stališča bivšega min. predsednika Stambulijskega v Bolgariji, ki je advokatom dal na razpolago: 1. ali se odpoveš advokaturi, potem smeš biti šele izvoljen v parlament; 2. ako se pa ne odpoveš, ti je vsaka agitacija in vsako sleparjenje naroda prepovedano, ostani advokat in še pri tem bo ostalo tvoje delo pod kontrolo, da se ne boš mogel hliniti za „narodnega delavca in mučenika ter prvaka, če narod vé, da ga izse-savaš!“

Umljivo tedaj, kje najdemo največje protivnike revizije vidovdanske ustave!

Nič se nismo naučili!

V zadnji številki našega lista je bil priobčen dopis uglednega človeka z Dolenjske o zaupni okrožnici „Kmetске zveze“, ki se peča z vprašanjem republike in monarhije, in v zvezi s tem tudi z „Avtonomistom“. Tu so bila konstatirana samo dejstva. Z ozirom na to pa je tajništvo „Kmetске zveze“ s podpisom svojim objavilo v zadnji nedeljski številki „Slovenca“ sledeče osebno zmerjanje na mene podpisanega:

„Avtonomist“ v zadnji številki prinaša izvleček neke naše okrožnice. Mi imamo svojo neizpodbitno sodbo o „značajnosti“ in „možatosti“ moža, ki more biti obenem sotrudnik pri listu Kristana, centralista, pri slovenskem „Avtonomistu“ pa obojevalec hrvatskega federalista Radiča. Naše somišljenike opozarjamo, da naj gotovo preberó gorio-menjeni članek, da si napravijo določno sodbo vsaj še o dveh nadaljnjih lastnostih tega vsestranskega moža, ki vpijete, da si jih zapomnimo: nepoštenost v citiranju in velika zmožnost v zavijanju. Kakor si je že tudi ob drugi priliki privoščil, podčrtava tu besede po svoje brez navedbe, da je to sam napravil, in iz okrožnice izvaja, da pravi, „da je lahko“ naš somišljenik „danes monarhist, jutri pa republikanec ali pa oboje obenem“. Zato je pač treba logike demagoga in širokoustja bivšega socialističnega agitatorja. Naj bo prepričan, „da je slovensko ljudstvo danes že precej zavedno!“ in da po tej poti ne pride do svojega cilja — mandata. — Tajništvo jugoslov. Kmetске zveze.“

Ali se predsedniki, odborniki in člani „Jugoslovanske Kmetске zveze“ strinjajo s takšnim zmerjanjem svojega tajništva, to prepuščam nji-

hovi razsodnosti. Uredništvo je članek o tej zaupni okrožnici natisnilo v prepričanju, da sme vsakdo — tudi najbolj preprost in reven človek — povedati svoje stvarno mnenje o kakšni javni reči. Dodalo je tudi zopet le svoje stvarne pripombe. Na te stvarne pripombe pa je tajništvo „Kmetске zveze“ na mene naslovlilo zgoraj ponatisneno osebno zmerjanje. Mene so že toliko zmerjali, toliko golid blata izlili na mene, da se me takšno zmerjanje sploh nič več ne prime. Nimam občutka, da je kaj od tega na meni ostalo! Tole anonimno tajništvo bi jaz najprej vprašal nekaj stvarnega. To namreč, ali še vedno nič ne premišlja o tem, zakaj se „Kmetška zveza“ imenuje „jugoslovanska“ in ne tako, kakor bi se spodobilo za leto 1924 po Kr., namreč „Slovenska Kmetška zveza“? Zakaj pa ste se vsepovsod tako silno „pojugalavili“ in ste tako skrbno in junaško zvrgli pravilno označbo: slovensko?

Končno še o mandatu! Imel sem že na razpolago „mandat“, pa si ga nisem vzel. Imel sem na razpolago celo nekaj več: ministrstvo. In sem se zahvalil. Drugi so ga tudi imeli na ponudbo, a so ga sprejeli. Sprejel nisem ne tega in ne onega, ker mi ga slovensko ljudstvo ni ponudilo. Kadar pa se bom potegoval za poslanski mandat — če se bom! — bo o tem odločalo slovensko ljudstvo s svojimi glasovi. In če se bom potegoval za to, imam do tega tudi pravico, kakor vsak drug slovenski, reven ali bogat človek. Ali misli tajništvo „Kmetске zveze“, da so poslanski mandati privilegij gotovih ljudi in gotove kaste? Vsak kmet, vsak bajtar, vsak delavec, soloh vsak človek ima pravico do ljudske-

ga mandata, ako mu ga ljudstvo — da. Ne verujete, da živimo še vedno v časih „pervakov“! Mandat je vsakemu na razpolago, vsakdo ga more dobiti, ker odloča o tem ljudstvo pri glasovanju. Če pa smatrate poslanske mandate za sramoto in

grdo reč — zakaj pa se potem pehate za nje? Mandat sam, ako ga kdo ima, še davno ni sramota. Sramota pa lahko nastane iz tega, kako ga kdo izvaja in upravlja. In se kar povprašajte! Mene se ta reč nič ne tiče.

Albin Prepeluh.

Razmere v Črni gori.

Začetkom meseca februarja je govoril v belgrajskem parlamentu poslanec Mihajlo Ivanovič o razmerah v Črni gori. Njegov govor je vzbudil veliko pozornost, ker je razkrival naravnost neverjetne reči. Belgrajski listi so o njegovem govoru molčali, misleč, da ga bodo z molkom zatajili. Objavila pa je ta govor sarajevska „Pravda“ in po „Pravdi“ ga objavljamo tudi mi.

„Pravda“ piše: „V svojem govoru je Mihajlo Ivanovič ostro napadal centralizem kot izvir vsega zla v državi. Radikali in demokrati, ki imajo že pet let vso državno moč v rokah, zastopajo samo srbske interese. Eni kot drugi ali pa oboji skupaj izkoriščajo ostale dele države. Dolžnost pokrajnin bi bila, da se združijo v interesu svobode in države in da politično naskočijo Belgrad.“

Centralizem popolnoma izključuje pravo in resnično demokracijo. Centralizem ima samo en namen, da namreč Belgrad vsak dan dobi kakšen milijon več.

Govoreč o razmerah v Črni gori pripoveduje, kako junaško so se držali Črnogorci med svetovno vojno. To junaško držanje Črnogorcev pa je sedanja vlada plačala s tem, da je tekom 5 let uničila vsak pravni red v Črni gori. Črna gora je imela pred vojno samo neznamen državni dolg, Res je, da je Črna gora le petkrat manjša od Srbije, toda Srbija je imela 200 krat več državnega dolga kakor Črna gora! Posledica „ujedinjenja“ je bila, da so morali Črnogorci prevzeti nase tudi plačevanje srbskih državnih dolgov, ki gredo v milijarde. Poleg vsega tega so Srbi Črnogorcem vsilili tudi srbsko dinastijo.

Da dokažejo svojo „pravico“ do izkoriščanja naših krajev, Srbi ved-

no trde, da so nas „osvobodili“ Toda niti en državnik velesil še ni do-slej trdil, da bi bil koga osvobodil, brez pomoči velesil pa Srbi še sebe ne bi bili mogli osvoboditi, kaj še koga drugega, zlasti s svojimi 20—30 tisoč vojaki, ki so s pomočjo Črnogorcev zbežali in metali orožje od sebe, dočim so bežali generali s to-vori zlata. Črna gora je res srbska, a ravno zato zahteva enakopravnost s Srbijo in z drugimi deželami. Državno edinstvo je mogoče doseči samo na podlagi sporazuma. Črnogorci, Slovenci in Hrvatje so dokaz, da je centralizem kot podlaga države nemogoč.

Tatvin in ropanja prej v Črni gori nismo poznali. Komaj pa so prišle v Črno goro srbske čete, je polkovnik Simič postavil velik del prebivalstva v Podgorici izven zakona. Srbijanci so dobivali pohvale od vlade, ker so požigali hiše, ker so izkopavali oči živim ljudem in otroke metali na bajonetih skozi okna, ker so lomili ženam roke itd. Tako se je ustvarilo sovraštvo med dvema rodovoma, ki bo trajalo desetletja. Divji napadi na vse, kar je črnogorskega, so dokaz „moralne veličine“ in „državniške sposobnosti“ vlade, ki nosi za vse to početje zgodovinsko odgovornost.

Pašič je vedno delal na to, da eno srbsko dinastijo nadomesti z drugo. Zato razumemo, zakaj je potvarjal pogodbe, zakaj je razširil vest o izdajstvu kralja Nikole, zakaj je pustil Črnogorce stradati in poginjati, zlasti one, ki so bili internirani.

Na tak način je današnja vlada nagradila črnogorske junake. Zato pa moramo napeti vse sile, da se otresemo centralizma. Tisti dan, ko se nam bo to posrečilo, bomo slavili kot nov Vidovdan.“

Dnevne vesti.

Kakšno delo vrše „veliki župani“! O tem zgovorno priča nastopna uradna okrožnica: Veliki župan v Mariboru. Št. 245. preds. dne 8. februarja 1924. Predmet: Uradni pečat parohije Topolčanske, izgubljen in razveljavljen. Vsem okrajnim glavarstvom! Glasom sporočila poglavarja sreza Prilepe je 6. februarja t. l. na poti med Prilepom in vasjo Topolčane izgubil uradni pečat parohije Topolčanske z napisom: „Sv. Vazneseje cerkve Topolčanske. Ta pečat je razveljavljen, na mesto njegga se je napravil nov pečat s spremenjenim napisom: „Sv. Sava, crkve Topolčanske.“ To se daje naslo-

vom na znanje z naročilom, da se obveste občinski in župni uradi v tamšnjem področju. Za velikega župana: Dr. Vončina I. r.

Vzorna uprava. V Resavskih rudnikih, pošta Bare v Srbiji je dne 26. februarja l. 1922. ponesrečil do smrti Anton Prohart, delavec, doma iz neke župnije na Pohorju. Seveda bi se ta za zelo uboge starše prežalostna novica najbrž nikoli ne zvedela v naše hribovske kraje, ko bi se ne bil usmilil neki ranjkov tovariš iz Kranjskega in o Veliki noči pisal staršem, kaj se je zgodilo. Ranjki je namreč svoje starše izdatno podpisal, in ti so mu večkrat pisali in se

ban, to je banova vojska. Teško sopeč je Uršula pozorno poslušala skozi okno, nato pa se je obrnila k sliki in razjarjeno zaklicala: „Ali čuješ, Dora Arlandova? Prihajajo, da bi nam vzeli grad, čuješ? Ne pusti! Ne pusti! Pomagaj!“

Konjski se je s svojimi oboroženci skrjal za živo mejo. Začul se je peket. V vas sta prihajala dva banova huzarja, v desnici s sabljo, v levici s samokresom. Sredi vasi sta se ustavila in se začela ozirati. Iz za žive meje počli strel, eden huzar padel mrtev s konja, drugi se obrne in pobežne. Črez nekaj časa se vrne konjenik z belo zastavo in trobentačem. Vse je mirno. Oba gresta na breg pred grajska vrata. Trobentač zatrobi. Nad vratmi se na oprsju pokaže gospa Uršula.

Kdo sta? Kaj bi rada?“ vpraša gospa. „Jaz sem Ivan Petričević iz Mketinca.“ reče mož z zastavo, „pošilja pa me gospod ban, ki vam zapoveduje, da mu, plemenita gospa, izročite ta grad, ki ste ga po razbojniško zavzeli, in vse premoženje in orožje, sicer Vas zadene kazen za prevaro. Če ga ne izročite, ga bo ban vzel s sabljo in s kopjem, s puško in topom, na podlagi oblasti, ki mu je dana od kralja.“

„Plemeniti gospod iz Mketinca,“ odvrne Uršula, „povejte no svojemu banu, naj si pride

po grad. Na dobro večerjo vabim njega in njegovo oblast!“

Poslanec se obrne. Mine četrť ure. Naenkrat zatrobijo trobente in zaropataj bobni. Banova vojska se bliža vasi. V mesečini se že od daleč svetijo dolge vrste kopij in pušk in od vseh strani se slišijo kratka povelja četovodij. Vojska zasede ravnino med grajskim bregom in Savo. Med tem plane v vas četa huzarjev, toda trči na Konjskega in njegovo četo. Sablje zažvenketajo, samokresi pokajo, čujejo se kriki. Konjski se umakne na cesto proti gradu. Takoj pritisnejo trije praporci huzarjev pod Gašo Alapičem in četa bakaških prostovoljcev na konjih ter zasede cesto na severu in vhod v klanec pri mlinih. Ivaniški topničarji postavijo štiri topove pri mlinih na gričku proti gradu. Štri čete pešcev in dve četi nemških mušketirjev se razpostavijo pod bregom nasproti grajskemu vhodu, proti zapadnemu obronku grajskega brega pa pohiti z brzimi koraki četa Uskokov. Za pešci se je s čelado na glavi postavil na konju mračni ban Peter, ob njega pa Ivan Alapič z bansko zastavo. Ban mahne s sabljo, Alapič vzdigne zastavo in zapove:

„Streljaj!“

Oglasi se top, za njim drugi, tretji, četrť, blisk sledi blisku, tresk tresku, gora odmeva,

beli dim se vleče med hrastovim vejevjem in leže v črno žrelo klanca. Kroglja za kroglja treska v grajsko obzidje, da se drobi kamenje kakor toča. Zopet zamahne ban s sabljo in zapove:

„Dve četi pešcev naprej! Napad! Na grajska vrata! Mušketiri na levo!“

Bobni zaropatajo. Četa se oglasi z gromkim vzklikom. Z urnimi koraki hitita dve četi pred grad. Mahajoč s sabljo jih vodi kapetan Vlašič. Na pol brega so že. Nič. „Naprej!“ kliče kapetan. In tako hitijo naprej. Nič. „Naprej!“ Pod zidom so in so se ustavili. Sedaj — tresne z grada šest topov, dvigne se strašen krik in v belem dimu se zvija petdeset krvavih trupel. Med treskanjem in stokanjem pa vrešči na gradu ženski glas:

„Ej, junaki banovi! To so sladka jabolka!“

Prvi napad je omagal. Vlašič z ostanki svojih oborožencev naravnost pribeži nazaj k banu.

„Tri sto strel!“ zaškriplje Peter in nategne konju uzdo. „gospod Petričević, pohitite takoj na cesto proti zapadu. Ko bo zapela trobenta, naj naskočijo Uskoki, svobodnjaki pa naj zlezejo s konj in se skušajo povzpeti na severno stran brega.“ Častnik odhiti s poveljem.

(Dalje prih.)

čudili, da ni bilo več odgovora. Tovariš je pisal o nesreči in tudi, da je prišla komisija, da so vse popisali in rekli, da se bo staršem ponesrečenca že naznanilo oziroma jim tudi poslalo, kar je ranjki zapustil. Ali komisija je najbrž na vse skupaj pozabila, zakaj ne na starše, ne na občino, ne na župnijski urad ni bilo nobenega obvestila. Žalostni starši so spraševali sem in tja. Ranjki je tudi še vojaški zavezanec. Zato se je župnijski urad 12. avg. 1922 obrnil na tukajšnjo okrajno glavarstvo, naj ono pozove dotični srbski urad za uradno obvestilo o nesreči, da se ranjkova smrt zabeleži v rojstni matici. Ker sicer bo orožništvo o priliki kakega vpoklica iskalo ga zastopj. Nič in nič. Po preteku kakega poldruga leta so vendar starši dobili po rajnem sinu nekaj malenkosti. Uradnega obvestila o smrti pa do danes še nista prejela ne občinski ne župnijski urad. — Če se zgubi doli nekje v južni Srbiji kak uradni pečat, mora iti ta novica po vseh civilnih in cerkvenih uradih, če pa umrje kak slovenski delavec, pa niti ni vredno naznaniti tega na pristojni občinski urad ali rojstni župni urad.

„Delavske novice“ prinašajo v 8—9 številki uvodnik „Centralizem in delavski pokret v SHS“, ki pravi ob koncu: „Federacija Balkanskih Republik, poljedelsko-delavskih, niso sanje nedogledne bodočnosti, temveč že **aktuelna politična parola sedanosti**. Politika delavskega razreda lahko ta pokret ali zadrži ali pospeši. V prvem slučaju je ona **kontrarevolucionarna**, a v drugem revolucionarna. Danes ne moremo govoriti o politiki delavskega razreda v Jugoslaviji, ker je on razkasan v razne struje, ki v tem tako važnem vprašanju **ne zavzemajo pravih stališč** in hote ali ne hote na ta način zadržujejo normalni družabni razvoj na Balkanu ter je rezultat njihove politike kontrarevolucionaren. Težke skušnje bolgarske socialistične stranke ni spametovalo revolucionarnih frazerjev med delavstvom, a izdajstvo bolgarske socialistične stranke ni spametovalo njihovih jugoslovenskih tovarišev. V najtežnji zvezi z balkanskim in splošno jugoslovenskim vprašanjem je notranji nacionalni spor med Slovenci, Hrvati in Srbi ter makedonsko, bosansko in črnogorsko vprašanje. Teorija enega naroda, ki jo usvaja **današnje vodstvo** Socialistične stranke, je bila v prošlosti in je v sedanosti nacionalno šovenska, neresnična, imperijalistična ter kontrarevolucionarna. Ta teorija je v prošlosti poglodeljevala, širila in netila razdor, sovraštvo in nasprotstva med Slovenci, Hrvati in Srbi, kar še v veliko večji meri dela danes. Da so Slovenci, Hrvati in Srbi — danes trije narodi, **priča brez ostalega njihova nacionalna zavest**. Da pa lahko postanejo v toku zgodovine ena nacija — je možno, toda **samo potom svobodne federacije**, nikdar pa pod pritiskom reakcionarnega centralizma.“ — Naši bralci vedo, da je to naziranje tudi naše, s' učimo to že vsa leta po preobratu. Veseli smo, da je to spoznanje končno začelo prodirati tudi med delavstvom. Prepričani smo, da končno mora zmagati povsod — pamet!

Kaj pravijo radikali? „Radikal“, ki je glasilo slovenskih srbijskih uslužbencev in priganjačev, poroča po belgrajski „Tribuni“, kaj je povedal nekdanji poslanec SLS, sedaj pa eden izmed voditeljev radikalne stranke „Grafenauer o razmerah v Sloveniji. „Pri nas v Sloveniji,“ je rekel „raste vedno bolj nezadovoljstvo proti klerikalcem, zlasti zaradi njihove negativne in popolnoma provincialne politike. Narod ne veruje več v avtonomijo, s katero so ga zaneljevali za časa volitev... Slovenski kmet je uvidel, da mu negativna politika klerikalcev ne prinaša nikakih dobrih — zato je razumno (pravilno: razumljivo) zakaj so začele narodne mase zapuščati klerikalne vrste.“ — To, kar ima g. Grafenauer s „klerikalci“, nas nič ne briga. Ni pa res njegova trditev, da Slovenci ne verujejo več v avtono-

mijo. Slovenci verujejo v več, oni verujejo tuid v federacijo in republiko. Nekdanjih „drobtin“ so ljudje siti.

Dohodki Nikole Pašiča. Belgrajski listi poročajo, da prejema Nikola Pašič iz državne blagajne sledeče svote: plača 120.000 dinarjev letno, poslaniške dnevnice 108 tisoč dinarjev, posebna doklada 126 tisoč dinarjev, draginjska doklada 60 tisoč dinarjev, cigaret dobiva za 36 tisoč, za avtomobil pa 100 tisoč dinarjev ali 45 tisoč dinarjev mesečno. Poleg tega ima na razpolago še „dispozicijski fond“, ki znaša na papirju 800 tisoč dinarjev, v r. snici pa je brez dna. Ni torej nič čudnega, če je Pašič eden najbogatejših ljudi v Jugoslaviji.

»Slovenec« piše: ... »Mi smo hoteli samo pribiti, da je prvo in glavno, da dosežemo avtonomijo, s teoretiziranjem o »plemenstvu« ali »narodnosti« pa naj se bavijo tisti, katerim še ni jasno, ali smo narod ali ne, kar je bilo nam jasno, še preden je zagledal »Avtonomist« luč sveta.« — O »jasnosti«, s katero se hvali »Slovenec«, priča še dandanes napis »Jugoslovenska tiskarna« na poslopju, kjer je prej stalo »Katoliška tiskarna«. Napis »Slovenska tiskarna« bi bil jasnejši. — »Slovenski Narod« pa piše 12. marca t. l.: »Slovenska »klerikalna« stranka je 24. septembra l. 1912. pod vodstvom dr. Šusteršiča, dr. Kreka in dr. Korošca sprejela resolucijo, v kateri izjavlja: »Mi Hrvati in Slovenci tvorimo eno narodno celino...« — To je dovolj jasno.

Odgovor g. Žarna. V »Slovenec« je objavil g. Žaren odgovor na članek, ki ga je v zadnji številki »Avtonomista« priobčil g. Cvenkel. V svojem odgovoru pravi: »Odgovor (g. Cvenkla) je tako neresen in obenem tako strupeno osebni, da ni verjetno, da ga je v tej obliki sestavil tisti, ki je podpisan.« — Mi ne moremo povedati nič več kakor to, da smo objavili članek v taki obliki, kakor smo ga prejeli. Podpisanih članek ne izpreminjamo, zlasti če so pisani v pravilni slovensčini, ker za njegovo vsebino odgovarja tisti, ki je podpisan. Če pa misli g. Žaren s svojimi besedami povedati kaj drugega, naj se izrazi jasnejše!

Demagogijo v gospodarskih stvareh nam očita g. Žaren v »Slovenec« zato, ker smo objavili članek g. Cvenkla, in se huduje, da smo na ta članek še posebej opozorili. — Kar se tiče posebnega opozorila, bodi g. Žarnu povedano, da tudi veliki svetovni listi opozarjajo svoje bralce na važne članke, podlistke itd. v posebnih noticah, pa jim doslej še nihče ni očital »demagogije« vsled tega. Kar se pa tiče stvarnih podatkov v omenjenem članku, naj jih pa blagovolijo preiskovati na točnost tisti, ki jim je članek namenjen.

Radičevu politično agenturo opravlja »Avtonomist« v Sloveniji. — Tako piše »Domoljub«, ki očitno ne more doumeti, da je slovenski človek lahko tudi brez Radiča republikanec in federalist.

Nov sobojevnik. »Murska Straza«, glasilo obmejnih Slovencev, ki izhaja v Gornji Radgoni, je sprejela program, ki ga zasledujemo in utemeljujemo že tako dolgo tudi mi: **Slovenstvo — Človečanstvo — Federacija — Republika!** Urednik lista R. Bendé pravi v zadnjem uvodniku o našem listu tole: »Avtonomist« mi je kot tovariš v trpljenju že davno po mišljenju zelo simpatičen in tega mi menda ne boste zamerili. Z ramo ob rami se hočeva še dalje prekljati za nekaj, kar smatrava za najboljšo.« »Murska Straza« je dobro urejevan tednik, ki je razširjen zlasti na Murškem polju, v Prekmurju, Prlekiji, Slovenskih goricah in Opaški kotlini, pa tudi drugod. Tako se širi počasi, toda sigurno naša misel med Slovenci: Da bo tudi polagoma zmagala, ni danes nobenega dvoma več.

»Domoljub« piše: »S prihodom Hrvatov in Belgrad je došel čas, ko se bo moralo prenehati velesrbsko izmозgavanje Hrvatov in Sloven-

cev za belgrajske žepe. Ali ni Radič tega videl že takoj po volitvah? Ti dogodki zopet jasno kažejo, da je SLS edina vodila pravo politiko. Ko bi se pa ravnali po željah »Avtonomista«, bi pa danes sedeli Radičevci in — naši poslanci doma, velesrbski bi še naprej skubili državo.« — Ne Radiču, ampak zgodovinski resnici na ljubo bodi povedano, da velesrbskega izmозgavanja niso toliko krivi tisti, ki so ostali doma po volitvah, ampak oni, ki so se leteli l. 1918. v Belgrad ujedinevat kar na slepo, ne da bi se prej kaj dogovorili o pogojih ujedinevanja. Radič pa l. 1918. slučajno ni šel v Belgrad, ampak nekdo drugi.

Kakor se daje, tako se povračuje. »Domoljub« piše: »Najostreje obsoja Radičev »Slobodni dom« vsakega Hrvata »svečenika i svetovnjaka«, ki bi poskušal prepričati Hrvate, ... da mi Hrvati moramo voditi katoličko politiko.« To pa nič ne ovira nekaterih naših prepričanih katoličanov, da ne bi nasedali »Avtonomistu«, ki opravlja Radičevu politično agenturo v Sloveniji.« — Dober bi bil namesto omenjenega tudi še sledeči dostavek: »To pa nič ne ovira nekaterih naših prepričanih katolikov, da z Radičevci sede vsak teden skupaj za eno mizo pri skupnih sejah in da so se z Radičevci politično zvezali v opozicijskem bloku.«

Gospodarstvo.

Pomen svinjereje za malega kmeta.

Marsikateri živinorejec je gotovo razmišljal že o tem, katere domače živali naj bi redil s posebno vnamo, da bi dosegel čim večjo gospodarsko korist. O tem je razmišljal osobito naš mali kmetovalec, ki si ne more držati večjega števila različnih domačih živali, — kopitarjev in dvoparkljarjev —, katerih oskrbovanje zahteva kot predpogoj mnogo suhe krme za zimo.

Namen tega mojega spisa je, podati cenjenim čitateljem nekaj praktičnih naukov o reji svinj, kar utegne tudi najmanjšemu posestniku-bajtarju — pokazati neizčrpni vir za stalno dobre dohodke na domači grudi. Od vseh domačih živali, ki jih pri nas redimo, poplačajo prašiči naš trud in krmljenje najobilneje. Med tem ko rabi goved za prirastek 1 kilograma žive teže 12 kilogramov suhe snovi v krmi, porabi svinja samo do 6 kilogramov, torej polovico manj. Nadalje je treba pomisliti, da se prašiče krmi lahko tudi s takšnimi snovmi, ki bi jih drugače ne mogli spraviti v korist, n. pr. različne odpadke iz kuhinje in tovarn. Da se kljub navedenim okolnostim prasičjereja ne more povsod v zadostni meri udomačiti, so krivi mnogi neuspehi, ki jih dožive svinjerejci vsled neprimernega oskrbovanja in krmljenja svojih prašičev.

Kakšni naj bodo svinjski hlevi.

Prašiče je treba varovati proti zunanji vplivom. Zato je potrebno, da jih držimo v hlevih, ki morajo biti po zimi topli, poleti pa hladni in zmiraj suhi. Neprimerni hlevi so čestokrat vzrok, da naša svinjereja dobro ne uspeva.

Zunanje stene hlevov naj bodo iz trdega zida, iz opeke ali kamna. Notranji prostor se razdeli z lesenimi hlodi ali železno ograjo. Tla je napraviti iz cementa, povrh katerega položimo debele deske. Strop naj bo obokan. Neobhodno potrebni

Od mnogih naročnikov smo prejeli v zadnjem času sporočila, da list neredno prejema ali ga pa sploh ne dobe. Naša uprava se je prepričala v svojih zapiskih in nalogah ter je dognala, da se dotičnim list vedno vsak teden redno odpošlje. Prosimo vse cenj. naročnike, da nam takoj naznanijo, ako bi lista ne prejimali v redu, da zamoremo vsako stvar pregledati in potem ukreniti pri poštni upravi glede redne dostave.

Uboji in umori v Ameriki. Ameriški list „New-York American“ piše, da je bilo tekom zadnjih desetih let v Zedinjenih državah ubitih in umorjenih 85.000 ljudi. To se pravi, da se izvrši v Ameriki skoro vsako uro kakšen umor v tem ali onem kraju.

Vrednost denarja: 1 dolar je vreden 80 dinarjev, 100 dinarjev je vrednih 7 švicarskih frankov in 20 centimov.

Nakup gozdov, desk, tramov in drv. Zaloga trboveljskega premoga in drv. Prodaja na debelo in drobno. — Plačljivo tudi na obroke.

DRUŽBA ILIRIJA

Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon št. 220.

so dušniki ali ventilatorji in odvaljni jarki za gnojnico. Hlevi naj bodo neposredno v zvezi s shrambo za klajo in kuhinjo za svinje. V notranjost prostorov naj prihaja dovolj svetlobe, kar je za zdravje živali posebne važnosti. V krajih z umno svinjerejo (na Angleškem) imajo svinjake tako urejene, da se po potrebi lahko segrevajo po zimi. Hlevska toplina naj znaša približno 15° C. Stene in medstene se morajo beliti vsako četrtletje. Krmlilne posode naj bodo vedno snažne in tako napravljene, da se morejo ob vsakem času z lahkoto očistiti. Najboljša korita so železna amajlirana in cementna, dobra pa so tudi lesena.

Ali je svinja res nesnažna žival.

Neresnico govori tisti, ki pravi, da svinja ljubi nesnažno ter se v njej najbolje počuti. Ako se prašič koplje v nesnažni vodi, je tega kriv vselej le nespameten človek, ki snažni živali ne privoščuje čiste vode. Velike važnosti je zategadelj, da pripravimo v bližini svinjaka ograjen prostor, kamor svinje spuščamo dnevno, osobito v vročem poletnem času. V tekališču za svinje mora biti dovolj sence in sveže čiste vode. Najbolje storimo, ako priredimo pol metra globoko in sorazmerno široko jamo iz cementa, katero v poletju napolnimo vsak dan s svežo vodo. Pomanjkanje sveže vode za kopanje živali je dostikrat vzrok različnim svinjskim boleznim.

Kot stelja za svinje služi najbolje suha pšenična slama. Nastiljamo pa tudi z listjem, mahovino, žagovino in drugimi snovmi, ki popijejo mnogo vode. Glavno pri tem je, da je stelja suha in snažna ter nudi živalim prijetno ležišče. Kakor hitro je stelja premočena od sealnice in svinjskih odpadkov, je staja očistiti in nastilati s svežo steljo. (Konec prihodnjč.)

P. Cvenkel:

MOJ ODGOVOR.

G. Franc Žaren je vsled mojega odgovora na njegova izvajanja, ki ju je objavil v „Narodnem Gospodarju“ meseca januarja, užaljen in mi je zato po petih dnevih pripravil odgovoril v „Slovenec“ z dne 12. t. m.

Predvsem konstatiram, da sem gospoda Žarna takoj, ko je svoj poznani članek o organiziranem mlekarstvu objavil, prijateljsko opozoril, da se je z njim nekoliko

pregljal in ga premalo premislil, kar mi je tudi takrat sam priznal. Ker je g. Žaren ravnatelj Združenih mlekarov d. d. v Ljubljani, sem razumel jaz in z menoj tudi drugi, ta članek kot reklamo za omenjeno podjetje, to pa na ta način, da skuša povdarjati veliko korist, ki jo ima kmet od mlekarstva. Opozoril sem gosp. Žarna, da imam kot sin kmečkih staršev nekoliko vpogleda v take koristi, a imam vsled svojega dosedanjega dela tudi vpogled v koristi gozdarstva, ki ga je g. Žaren bagateliziral. Svetoval sem mu naj zmoto popravi,

ker bom sicer sam opozoril javnost na krivdo, ki se naprtuje kmetu.

Predvsem zavračam trditve, da sem podpisal članek, ki ga nisem napisal in to tembolj, ker sem g. Žarna naprej opozoril in je moral pač pričakovati, da bom dano obljubo tudi izpolnil. Strokovne članke, posebno z ozirom na gozdarstvo, mlekarstvo in zboljšanje oziroma ohranitev domače pasme, sem pisal že pred 12. leti, takrat, ko gospod Zaren o svoji poziciji še niti sanjal ni. Bojeval sem se za ohranitev domače pasme z g. ravnateljem Pircem in to uspešno, kar mi dokazujejo najnovejši sklepi posameznih živinorejskih združenj.

Prav tako moram zavriniti očitke osebnih napadov, ker sem izrecno opozarjal, da mi gre le za stvar in nisem mogel prenesti paralele med mlekarstvom in gozdarstvom, kakor jo je postavil g. Zaren. Nisem dalje prav nič zamešal pojme, temveč bi predbacival to lažje nekemu drugemu. Tam, kjer je hotel pisec članka pokazati večjo korist ene gospodarske panoge od druge, tam bi moral, da se ne zamešajo pojmi, operirali tudi z enakimi premisami, to je vzeti točno za podlago to, kar je kmalu iz enega kot drugega poslovanja šteti v korist in škodo. Če bi g. Zaren naredil to točno, kakor bi vsak ekonom napravil ali vsaj to, kar je opustil, kasneje sam popravil, bi si prihranil vsako namišljeno žalitev od moje strani. Te analize o dohodkih in stroških iz mlekarstva in gozdarstva pa g. Zaren tudi v odgovoru ni popravil, kakor tudi ni ovrge trditve, ki sem jih glede enega kakor drugega gospodarstva navedel in podprl, eno iz peresa

priznanega strokovnjaka, drugo pa iz svoje lastne izkušnje. Ker g. Zaren niti ne razpravlja o povzdigi mlekarstva na Danskem, ki jih itak dobim lahko v vsakem leksikonu, kar mi daje ravno povod domnevati, da g. Žarna ne gre za stvarno razmotrivanje. Zato prosim g. Žarna, da izjavi naravnost, ali so in v katerih točkah so moja izvajanja netočna, pogrešna in demagoška in zlasti naj ovrže moje trditve v kolikor so bistveno različne glede gozdarstva od onih, ki jih je objavil v „Narodnem Gospodarju“. Če pa na nje ne odgovori, moram smatrati, da uvideva njih upravičenost, ter je ne mara priznati svoje strokovne zmote, mislim pač, da bi g. Zaren danes omenjenega članka, ako to drži, nič več ne podpisal.

Zavedam se pomena živinoreje in mlekarstva. Tega pomena nisem nikdar tajil, povdarjam pa ponovno, da so proizvodni stroški pri današnji živinoreji in mlekarstvu tako veliki, da uspehi iz njih še daleč niso tako rožnati, da bi bil na mestu govor o aktiviteti, dočim so dohodki, ki jih prinaša gozdarstvo, za kmeta mnogo povoljniji in v stanu, da presežejo pasivne postojanke.

Če mi g. Zaren zavrne navedbe mojega članka, se bom ponovno na stvar povrnil, sicer pa zaključujem, ker nimam namena spuščati se v osebno, temveč le v stvarno polemiko.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSkih AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Drago Brozovič.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Vse pisalne, risalne in šol. potrebščine

dobite najceneje v papirni trgovini
Miroslav Bivic, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 29.

Lastna knjigovoznica. — Velika zaloga šolskih zvezkov, map in blokov.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.

ki se je preselila iz hiše uršulinskega samostana poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na Miklošičevi c. poleg hotela Union.

Hranilne vloge se obrestujejo po

6%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka, v tekočem računu

5 1/2%

vezane za dobo pol leta

6 1/2%

in više po dogovoru.

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzaj. pos. relativno večino delnic stavbne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se lahko naloži po poštinih položnicah.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34
kupi in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Novo lepe slovenske knjige!

Ravnokar so izšle nove knjige:

Regina Povest G. Kellerja, poslovenil dr. Joža Glonar. Cena Din 5.—

Občinsko dete

Srbska vaška povest, spisal Branislav Nušič. Poslovenil Cv. Golar. — Cena dinarjev 15.—

Zeleni kader

Povest iz viharnih dni našega narodnega osvobajanja, spisal Ivan Zorec. — Cena Din 14.—

Poština Din 1.—

Tiskali in založili

J. Blasnika nasl., Ljubljana
Breg št. 12.

Vse knjige se lahko naroče po dopisnici.

Knjige so res lepe in za ljudstvo zelo primerne in zabavne.

Nadalje priporočamo politične študije prof. dr. Drag. Lončarja, ki so izšle v knjigi pod naslovom

„Politika in zgodovina“

Tudi ta knjiga je izšla v založbi tiskarne

J. Blasnika nasl., Ljubljana
Breg št. 12.

Kdor se zanima za politična vprašanja in za boj za avtonomijo Slovenije, naj to knjigo bere!

Cena Din 30.—

FR. SLOVNIK

LJUBLJANA, Stari trg 2.

priloga po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblek in manufaktur. Obleke po meri se točno izvršujejo.

Ivan Pakiž

Ljubljana, Stari trg 20.

Velika zaloga stenskih ur budilk svetovno znane tovarne „Junghaus“. Vsakovrstne precizne švicarske žepne ure, izbira zlatnine, srebrnine in jedilnega pribora.

THE REX CO

LJUBLJANA, GRADIŠČE 10.

Telefon šte. 268.

Najboljši pisalni, razmnoževalni in kopirni stroji. VSE PISARNIŠKE POTREBŠČINE.

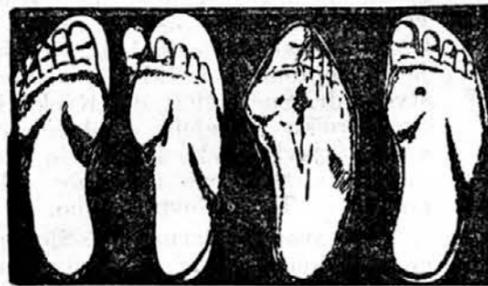
Prodajam

vsled velike zaloge in dviganja dinarja vsakovrstno sukno, hlačevino, šifon, plavino in drugo manufakturno blago. Krojači poseben popust!

Ivan Kos

Ljubljana
Sv. Petra cesta šte. 26.

Šiška
Celovška cesta šte. 2.

Franc Szantner

Ljubljana, Šelenburgova ul. 1

trgovina čevljev in specialna tvrdka za ortopedična in anatomska obuvala

sprejema vsa naročila po meri in popravila.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

Telefon 733.

naznanjajo, da so otvorile

v sredini mesta na Miklošičevi cesti 13 tovarniško zalogo vseh vrst opeke

lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji ceni.

NAJCENEJŠE NOVE IN RABLJENE

PISALNE STROJE

v specialni mehanični delavnici za popravo pisalnih, računskih, razmnoževalnih in kopirnih strojev.

LUDOVIK BARAGA, LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA 6. I. nad.

Barvne trakove, karbon-indigo papir ter vse druge potrebščine. Pisarniška oprema vedno na zalogi.

ELIN

družba za električno industrijo d. z. o. z.

Gradi električne centrale in naprave.

Velika zaloga motorjev in električnega materijala. - Cene izredno nizke. - Postrežba točna. Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska cesta 1, telefon št. 68.

Maribor, Vetrinjska ulica 11, telefon št. 239.

Zadružna banka v Ljubljani

Brzjavni: Zadrubanka.

Aleksandrova cesta šte. 5.

Telefon šte. 367.

Vplačani kapital Din 3,000.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje